

OSAKASSOPIMUS
[KAUPUNKILIIKENNE] OY

[pp.kk.2021]

LIITELUETTELO

Liite 4.1	Liiketoimintasuunnitelma
Liite 5.1	Yhtiöjärjestys
Liite 6.2	Tappion laskentakaava
Liite 7.3	Konserniohje

SISÄLLYS

1.	SOPIMUKSEN OSAPUOLET	2
2.	SOPIMUKSEN TAUSTA JA TARKOITUS.....	2
3.	MÄÄRITELMÄT	2
4.	YHTIÖN TEHTÄVÄT	4
5.	YHTIÖN OMISTUS	6
6.	RAHOITUS.....	8
7.	HALLINTO.....	11
8.	VAROJENJAKO	16
9.	YHTIÖN OSAKKEEN LUOVUTTAMISTA KOSKEVAT RAJOITUKSET	16
10.	OSAKKAIDEN VASTUUT	17
11.	TIEDONSAANTIOIKEUS	18
12.	IMMATERIAALIOIKEUDET.....	18
13.	SOPIMUSRIKKOMUKSET	18
14.	MUUT EHDOT	19
15.	ERIMIELISYYDET JA SOVELLETTAVA LAKI	20
16.	SOPIMUSKAPPALEET JA ALLEKIRJOITUKSET	20

1. SOPIMUKSEN OSAPUOLET

Tämä osakassopimus ("**Osakassopimus**") on tehty seuraavien osapuolten välillä:

(1) Helsingin kaupunki
Y-tunnus: 0201256-6
Osoite: PL 1, 00099 HELSINGIN KAUPUNKI

(2) Vantaan kaupunki
Y-tunnus: 0124610-9
Osoite: Asematie 7, 01300 VANTAA

(1) - (2) jäljempänä yhdessä "**Osakkaat**" ja yksin "**Osakas**"

(3) [Kaupunkiliikenne Oy], jäljempänä "**Yhtiö**"
Y-tunnus: [**]
Osoite: [**]

(1) - (3) jäljempänä yhdessä "**Osapuolet**" ja erikseen "**Osapuoli**".

2. SOPIMUKSEN TAUSTA JA TARKOITUS

Tällä Osakassopimuksella on tarkoitus sopia niistä periaatteista, joita noudatetaan, kun Helsingin kaupungin liikenneliikelaitoksen (HKL) toimintaa ryhdytään harjoittamaan osakeyhtiömuodossa. Helsingin seudun kuntien joukkoliikennehankkeiden toteuttamista varten ja kuntien joukkoliikenteen yhtenäisen ja tehokkaan hallinnoinnin ja operoinnin mahdollistamiseksi Yhtiöön tai sen mahdollisiin tytä- tai osakkuusyhtiöihin voidaan siirtää myös muiden Helsingin seudun kuntien joukkoliikenteeseen liittyviä kokonaisuuksia, ja Yhtiön osakkaaksi voi vastaavasti tulla myös muita Helsingin seudun kuntia.

Selvyyden vuoksi todetaan, että Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL) jäsenkuntien joukkoliikenneyhteistyötä koskevan erityislain ja kuntien välisen sopimuksen perusteella vastuu liikennepalveluiden suunnittelusta ja järjestämisestä kuuluu HSL:lle, ja Yhtiö tuottaa näitä palveluja raide- ja muun kaupunkiliikenteen osalta HSL:n kanssa tehtävien sopimusten perusteella.

Tällä Osakassopimuksella Osakkaat sopivat Yhtiön ja mahdollisen myöhemmin muodostettavan kaupunkiliikennekonsernin hallinnosta, päätöksenteosta, toiminnan järjestämisestä, osakkeiden omistuksesta sekä Osakkaiden oikeuksista ja velvollisuuksista suhteessa toisiinsa ja Yhtiön omistukseen.

Osakkaat ovat itsenäisesti ja huolellisesti arvioineet tämän Osakassopimuksen heille tuomat oikeudet ja velvollisuudet sekä sopimusjärjestelyyn liittyvät riskit ja mahdollisuudet.

3. MÄÄRITELMÄT

Tässä Osakassopimuksessa seuraavilla termeillä isolla alkukirjaimella kirjoitettuna on alla kuvatut merkitykset, ellei nimenomaisesti muuta käy ilmi sopimustekstistä tai kontekstista:

- 3.1. Erityisalojen hankintalaki** tarkoittaa vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annettua lakia (1398/2016).
- 3.2. Hankintalaki** tarkoittaa julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annettua lakia (1397/2016).
- 3.3. Horisontaalinen yhteistyö** tarkoittaa Erityisalojen hankintalain 26 §:ssä sekä erityisalojen hankintoja koskevan direktiivin (2014/25/EU) 28 artiklan 4 kohdassa tarkoitettua yhteistyötä (tai yhteistyösopimusta), jolla hankintayksiköt toteuttavat yhteistyössä ja yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi niiden vastuulla olevat yleisen edun mukaiset julkiset palvelut.
- 3.4. HKL** tarkoittaa Helsingin kaupungin liikenneliikelaistosta.
- 3.5. HSL** tarkoittaa Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymää
- 3.6. Järjestelmätason Investointi** tarkoittaa esimerkiksi sellaista pikaraitiotiekalustoon tai -varikoihin liittyvää investointia, jota ei voida kohdistaa yksittäisen Osakkaana olevan kunnan alueelle, ja joka kohdistuu pikaraitiotiekalustoon tai -varikoihin kokonaisuudessaan. Järjestelmätason investoinnit voivat kohdistua kaikkiin kaupunkiliikenteen muotoihin.
- 3.7. Konserniohje** tarkoittaa tämän Osakassopimuksen **Liitteeksi 7.3** otettua Yhtiön, Konserniyhtiöiden ja muiden sellaisten yhtiöiden, joissa Yhtiöllä on kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettu määräysvalta, toimintaa ja päätöksentekoa koskevaa konserniohjetta. Selvyyden vuoksi todetaan, että isolla alkukirjaimella kirjoitettuna Konserniohjeella ei tässä Osakassopimuksessa tarkoiteta Perustajaosakkaan, tai muun Osakkaana olevan kaupungin konserniohjetta.
- 3.8. Konserniyhtiö / Konserniyhtiöt** tarkoittaa sellaisia Yhtiön tytäryhtiöitä, jolle Yhtiön harjoittamaa toimintaa voidaan siirtää kohdassa 4.4 tarkoitettun konsernirakenteen muodostamiseksi. Konserniyhtiöillä tarkoitetaan

tässä Osakassopimuksessa ainoastaan sellaisia Yhtiön kanssa samaan konserniin kuuluvia yhtiöitä, joiden toiminnan rahoitusvelvollisuus on tässä Osakassopimuksessa osoitettu osakesarjoille A-, B-, E-, F-, CP-, CK- ja DH.

- 3.9. Linjakilometri** tarkoittaa linjan vaunun ajamaa aikataulunmukaista yhden kilometrin mittaista ajoa linjan reitillä.
- 3.10. Osakas / Osakkaat** on määritelty tämän Osakassopimuksen kohdassa 1.
- 3.11. Osapuoli / Osapuolet** on määritelty tämän Osakassopimuksen kohdassa 1.
- 3.12. OYL** tarkoittaa osakeyhtiölakia (624/2006, muutokseen).
- 3.13. Perustajaosakas** tarkoittaa Helsingin kaupunkia.
- 3.14. Tappio** on määritelty tämän Osakassopimuksen **Liitteessä 6.2.**
- 3.15. Vantaan ratikka** tarkoittaa Vantaalle suunniteltavaa pikaraitiotietä, joka yhdistää Hakunilan ja Länsimäen seudun raideverkkoon ja luo suoran yhteyden Tikkurilaan, Jumboon ja Aviapolikseen sekä Helsinki-Vantaan lentoasemalle. Vantaan ratikan on tarkoitus kytkeytyä muuhun joukkoliikennejärjestelmään metron, pääradan ja Kehäradan sekä tulevaisuudessa Helsingin pikaraitiotieverkoston kautta.
- 3.16. Yhtiö** on määritelty tämän Osakassopimuksen kohdassa 1.

4. YHTIÖN TEHTÄVÄT

4.1. Yhtiön liiketoiminta

Yhtiön tarkoituksena on tuottaa kestävästä liikkumisesta palveluja, kuten metro-, raitio- ja lauttaliikenteen sekä kaupunkipyöräilyn palveluja ensisijaisesti HSL:n järjestämään liikenteeseen Helsingin seudulla. Yhtiö rakennuttaa, hoitaa, ylläpitää, valvoo, vuokraa ja kehittää joukkoliikenteen

infrastruktuuria ja siihen liittyviä tiloja ja toimintoja sekä tarjoaa näihin liittyviä palveluja. Yhtiön liiketoimintasuunnitelma on oheistettu tämän Osakassopimuksen **liitteeksi 4.1**. Liiketoimintasuunnitelmaa päivitetään tarpeen mukaan.

Sidosyksikköaseman säilyttämiseen ja Horisontaalisen yhteistyön edellytysten täyttämiseen liittyen Yhtiö ei osallistu joukkoliikennetoimintaan liittyviin tarjouskilpailuihin palveluntarjoajana. Yhtiö ja Konserniyhtiöt voivat kuitenkin julkisia hankintoja koskevien oikeusohjeiden asettamissa rajoissa tuottaa palvelumyyntiä konsernin ulkopuolisille tahoille, esimerkiksi vuokrata hallinnoimiensa asemakiinteistöjen tiloja ulkopuolisille vuokralaisille. Konserniyhtiöt voivat myös hankkia palveluita konsernin ulkopuolelta.

Yhtiö ei liiketoiminnassaan tavoittele voiton tuottamista Osakkailla.

Yhtiön hallinnon kieli on suomi, mutta Yhtiön tulee tarjota sen palvelut sekä suomen että ruotsin kielellä.

4.2. Sidosyksikköaseman turvaaminen

Yhtiö toimii Hankintalain ja Erityisalojen hankintalain tarkoittamalla tavalla omistajinaan olevien hankintayksiköiden sidosyksikkönä. Mikäli sidosyksikköjä koskeva lainsäädäntö muuttuu, Yhtiö on velvollinen sopeuttamaan toimintansa näihin muutoksiin.

Yhtiö ja Osakkaat sitoutuvat varmistamaan, että Yhtiön sidosyksikköasemaan liittyvät edellytykset täyttyvät Yhtiön toiminnassa niin, että Osakkaiden Hankintalain ja Erityisalojen hankintalain edellyttämä määräysvalta, toiminnan kohdentumista koskeva vaatimus ja muut edellytykset turvataan kaikissa tilanteissa. Osakkaat sitoutuvat toimimaan yhteistyössä siten, ettei Yhtiön sidosyksikköasema Osakkaiden tekemien päätösten myötä vaarannu.

4.3. Horisontaalinen yhteistyö

Yhtiön toiminta liittyy Horisontaaliseen yhteistyöhön, jonka osapuolia ovat tämän Osakassopimuksen päivämääränä Yhtiö, Osakkaat, HSL ja Länsimetro Oy, ja jota yhteistyön osapuolet julkisina hankintayksikköinä harjoittavat toteuttaakseen niiden vastuulla olevat yleisen edun mukaiset julkiset palvelut. Kaikki Horisontaalisen yhteistyön osapuolet ovat julkisia viranomaishankintayksiköitä, joiden väliseen yhteistyöhön ei erityisalojen hankintalain 26 §:n ja/tai hankintalain 16 §:n nojalla sovelleta kyseisiä lakeja. Horisontaalista yhteistyötä toteutetaan vain yhteistyön osapuolten välillä niiden yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Horisontaalisen yhteistyön osapuolten välillä laaditaan aina erillinen Horisontaalista yhteistyötä koskeva sopimus, jossa määritellään tarkemmin osapuolten oikeudet ja velvollisuudet.

Mikäli Horisontaalista yhteistyötä koskeva lainsäädäntö muuttuu, Yhtiö on velvollinen sopeuttamaan toimintansa näihin muutoksiin. Osakkaat sitoutuvat toimimaan yhteistyössä siten, etteivät Horisontaalisen yhteistyön edellytykset Osakkaiden tekemien päätösten myötä vaarannu.

4.4. Kaupunkiliikennekonserni

Yhtiön toiminnan alkaessa se harjoittaa yksin sille erillisen sopimuksen mukaisesti siirtynyttä osaa HKL:n toiminnasta.

Osakkaat kehittävät Yhtiön toimintaa siten, että tulevaisuudessa Yhtiö toimii raideliikennekonsernin emoyhtiönä ja Yhtiön liiketoiminta-alueet ja omaisuuserät on tarkoituksenmukaisella tavalla eriytetty erillisiin Konserniyhtiöihin sen jälkeen, kun Vantaan kaupunki on tehnyt Vantaan

ratikkaa koskevan hankepäätöksen, eikä ole ilmoittanut irtautuvansa Yhtiöstä Osakassopimuksen kohdan 9.2 mukaisella perusteella.

Konsernirakenteen tavoitteena on mahdollistaa omaisuuserien ja näihin liittyvien taloudellisten vastuiden jakautuminen omistajien kesken tarkoituksenmukaisella tavalla. Yhtiön operatiivinen toiminta järjestetään konsernirakenteessakin siten, että eri toimintojen synergiat toteutuvat parhaalla mahdollisella tavalla. Konsernirakenteen kehittämisessä otetaan huomioon myös se mahdollisuus, että siirtymäkauden jälkeen HSL päättää kilpailuttaa raitiotieliikenteen operoinnin.

4.5. Liiketoiminnan laajentaminen

Yhtiölle tullaan myöhemmässä vaiheessa siirtämään myös HKL:n harjoittama metroliiketoiminta siirtohetkellä tarkoituksenmukaiseksi katsottavalla tavalla.

Osakkaiden tavoitteena on kehittää Yhtiöstä seudullinen joukkoliikennetoimija, jonka harjoitettavaksi voitaisiin siirtää nykyisten tai tulevien osakkaupunkien joukkoliikenteen harjoittamiseen liittyviä liiketoimintoja, muita kokonaisuuksia, hankkeita ja tehtäviä. Selvyyden vuoksi todetaan, että Yhtiö ei miltei osin korvaa HSL:n roolia seudullisen joukkoliikenteen tilaajaviranomaisena, ja HSL vastaa jatkossakin joukkoliikenteen järjestämisen suunnittelusta.

Yhtiö voi myös tehdä osakkaupunkien kanssa erillisiä sopimuksia esimerkiksi omaisuuden ylläpitoa tai hallintaa koskien, mikäli tällaisia omaisuuseriä ei siirrettäisi Yhtiön tai Konserniyhtiön omistukseen.

Mikäli Yhtiöön tai Konserniyhtiöön päätetään perustamisvaiheen jälkeen siirtää esimerkiksi uusia liiketoimintakokonaisuuksia, omaisuuseriä, hankkeita tai toteutusvastuita, Yhtiö sitoutuu tällöin tarvittaessa yhdessä Osakkaana olevan tai Osakkaaksi myöhemmin liittyvän kaupungin kanssa varmistamaan tällaisen siirron sekä muiden liittymiseen liittyvien järjestelyjen sekä sopimusrakenteiden verotuskohtelun Verohallinnolta haettavalla ennakkoratkaisuhakemuksella. Liiketoimintaa, omaisuuseriä tai muuta vastaavaa kokonaisuutta Yhtiöön siirtävä Osakas tai Osakkaaksi myöhemmin liittyvä kaupunki vastaa tällöin ennakkoratkaisuhakemusten kustannuksista sekä mahdollisista veroseuraamuksista, joita sille, Yhtiölle tai Konserniyhtiöille järjestelystä aiheutuu.

4.6. Merkittävät muutokset Yhtiön toiminnassa

Jos joukkoliikenteen lainsäädännössä, toteuttamisrakenteissa, HSL:n asemassa, tai muussa vastaavassa asiassa tapahtuu merkittäviä Yhtiön toimintaan vaikuttavia muutoksia, Osakkaat sitoutuvat neuvottelemaan tarvittavista muutoksista Yhtiön liiketoimintaan.

5. YHTIÖN OMISTUS

5.1. Yhtiön omistus

Yhtiön osakkeet jakautuvat yhtiön perustamishetkellä A-, B-, CP-, CK- DH-, E- ja F- sarjojen osakkeisiin, jotka eroavat toisistaan **Liitteeksi 5.1** otetussa yhtiöjärjestyksessä ja tässä Osakassopimuksessa tarkemmin kuvatulla tavalla.

Kaikilla osakkeilla on yksi ääni yhtiökokouksessa.

Eri osakesarjojen tarkoituksena on järjestää Yhtiön tai sen Konserniyhtiöiden rahoitus kohdassa 6 kuvatulla tavalla.

Yhtiön omistusosuudet jakautuvat Yhtiön toiminnan alkaessa seuraavasti:

	A-sarja	%	B-sarja	%	CK-sarja	%	CP-sarja	%	DH-sarja	%	E-sarja	%	F-sarja	%	Yhteensä	Osuus äänival-lasta
Helsinki	xx	100	xx	100	xx	100	xx	xx	xx	100	xx	100	xx	100	xx	xx %
Vantaa	0	0	0	0	0	0	xx	xx	0	0	0	0	0	0	xx	xx %
Yhteensä		100		100		100		100		100		100		100		100 %

Yhtiö ei anna erillisiä osakekirjoja, vaan omistukset todetaan Yhtiön ylläpitämän osakasluettelon avulla.

Osakkaiden tarkoituksena on, että Vantaa hankkii kohdassa 4.4 tarkoitetun raideliikennekonsernin perustamisen yhteydessä Perustajaosakkaalta noin 33 prosenttia Yhtiön CP-sarjan osakkeista, joiden kauppahinnan on tarkoitus olla yhteensä noin 2,9 miljoonaa euroa.

5.2. Yhtiön oma pääoma

Yhtiön osakepääoma koostuu Perustajaosakkaan perustamisen yhteydessä sijoittamasta [**] eurosta ja Yhtiölle HKL:n liiketoimintojen, mahdollisten muiden liiketoimintojen siirtojen ja muiden sijoitusten yhteydessä osakepääomaan kirjatusta varoista.

Kullakin osakesarjalla on Yhtiössä oma OYL 8 luvun 2 §:ssä tarkoitettu sijoitetun vapaan pääoman rahasto (SVOP-rahasto).

A-, B-, CP-, CK- DH-, E- ja, F- sarjojen osakkeiden merkintähinta on [100,00] euroa per osake, joka osakeanneissa kirjataan joko kokonaisuudessaan kullekin osakesarjalle kuuluvaan SVOP-rahastoon tai osittain osakepääomaan ja osittain kullekin osakesarjalle kuuluvaan SVOP-rahastoon.

A-, B-, CP-, CK- DH-, E- ja, F- sarjoille allokoituvat varat Yhtiön SVOP-rahastossa voidaan jakaa yhtiöjärjestyksen mukaisesti ainoastaan näiden osakesarjojen osakkeille.

Yhtiön osakepääomaa alennettaessa tai osakepääomaa muuten jaettaessa Osakkaille varat jaetaan soveltuvin osin SVOP-rahaston jakoperusteiden mukaan siten, että varoja osakepääomaan sijoittaneelle Osakkaalle pyritään jakamaan tämän osakepääomaan sijoittama määrä.

Yhtiön mahdolliset oman pääoman voittovarot ja mahdolliset muut kuin A-, B-, CP-, CK- DH-, E- ja, F- sarjoille allokoituvat SVOP-rahaston varat kuuluvat kaikkien osakesarjojen osakkeille näiden omistuksen suhteessa.

Tässä kohdassa kuvattuja periaatteita sovelletaan myös mahdollisiin tuleviin osakesarjoihin.

5.3. Uudet osakkaat

Osapuolten tavoitteena on, että pidemmällä aikavälillä Yhtiön Osakkaaksi tulisi muitakin kaupunkia, mikäli se on seudullisen joukkoliikenteen tuottamisen ja kehittämisen näkökulmasta tarkoituksenmukaista.

Mikäli kunta tai siihen verrattavissa oleva yhteisö, kuten kuntayhtymä, joka on samalla hankintalainsäädännössä tarkoitettu hankintayksikkö, haluaa liittyä Yhtiöön, Osakkaat päättävät asiasta yhtiökokouksessa. Yhtiön osakkaiksi otetaan lähtökohtaisesti vain HSL:n toimialueen kuntia tai muita julkisyhteisöjä. Muiden kuntien hyväksyminen Yhtiön osakkaiksi edellyttää, ettei se vaaranna kohdassa 4.3 tarkoitetun Horisontaalisen yhteistyön edellytyksiä.

Uuden osakkaan hyväksyminen Yhtiöön edellyttää Osakkaiden yksimielistä päätöstä yhtiökokouksessa, sekä uuden osakkaan sitoutumista Yhtiön osakassopimukseen. Uudelle Osakkaalle voidaan luoda uusi osakesarja tässä Osakassopimuksessa kuvatun rahoitusvastuun periaatteen laajentamiseksi uudelle Osakkaalle. Osakkaat sitoutuvat neuvottelemaan uuden osakkaan mukaantulon ehdoista ja mahdollisista muutoksista tähän Osakassopimukseen.

6. RAHOITUS

6.1. Operatiivisen toiminnan rahoitus

Yhtiön ja mahdollisten Konserniyhtiöiden toimintaa rahoitetaan ensisijaisesti tulorahoituksella. Yhtiön tarkoituksena ei ole tuottaa voittoa omistajilleen, vaan Yhtiön jakokelpoinen oma pääoma käytetään ensisijaisesti Yhtiön oman, sen tytäryhtiöiden ja muiden Konserniyhtiöiden toiminnan rahoittamiseen, tukemiseen ja kehittämiseen.

Toiminnan pääperiaatteena on, että Yhtiö tekee myös mahdollisten Konserniyhtiöidensä liiketoimintaa koskevat sopimukset kolmansien osapuolten kanssa. Yhtiön ja mahdollisten Konserniyhtiöiden tuottamien palveluiden hinnoittelun lähtökohtana on omakustannusperiaate. Konsernin sisäisissä palvelusopimuksissa on kuitenkin huomioitava verolainsäädännön asettamat reunaehdot palveluiden hinnoittelulle.

Yhtiö ja kukin Konserniyhtiö vastaa lähtökohtaisesti itse vieraan pääoman ehtoisestä rahoituksesta ja siihen liittyvistä sopimuksista. Yhtiö voi toimia takaajana ja antaa vakuuksia tytäryhtiöiden lainoista.

6.2. Rahoitusvelvollisuus

Oman pääoman ehtoinen rahoitus toteutetaan lähtökohtaisesti osakesarjoittain siten, että kukin osakesarja vastaa Yhtiön ja/tai Konserniyhtiöiden toiminnan rahoittamisesta seuraavasti:

- A: [kuljettaja- ja valvomopalvelut]
- B: [kunnossapitopalvelut]
- CP: [pikaraitiotiekaluston ja -varikoiden ylläpito, kehittäminen ja vuokraus]
- CK: [Helsingin kantakaupungin raitiovaunukaluston ja -varikoiden ylläpito, kehittäminen ja vuokraus]
- DH: [Helsingin raitiotierataomaisuuden ylläpito, kehittäminen ja vuokraus]
- E: [metro-omaisuuden ylläpito, kehittäminen ja vuokraus]
- F: [lauttaliikenne]

Mikäli Yhtiöön tulisi myöhemmin muita osakesarjoja ja / tai toimintoja, sitoutuvat Osakkaat sopimaan näiden osakesarjojen ja / tai toimintojen rahoitusvelvollisuudesta erikseen.

Osakkaat sitoutuvat neuvottelemaan tämän Osakassopimuksen ehdoista, mikäli oman pääoman ehtoiseen rahoitusosuuteen on tarvetta tehdä jonkun Osakkaan osalta muutoksia.

6.2.1. Juoksevan toiminnan rahoitus

Yhtiö ja Konserniyhtiöt rahoittavat juoksevan toimintansa ensisijaisesti tulorahoituksella ja vieraan pääoman ehtoisesella rahoituksella. Kohdan 6.2 mukainen Osakkaiden rahoitusvelvollisuus on viimesijainen keino rahoittaa Yhtiön tai Konserniyhtiöiden toimintaa. Yhtiön tulee tekemisään sopimuksissa ja hinnoittelussaan pyrkiä siihen, ettei Yhtiön toiminnan taloudellisuus vaarannu, eikä tappiota synny, ja esimerkiksi konsernin sisäisten palveluveloitusten sekä sisäisen rahoituksen kustannuksen kautta ohjata myös Konserniyhtiöidensä toimintaa siten, ettei niiden toiminnassa aiheutuisi tappiota. Yhtiö ja Konserniyhtiöt ovat velvollisia suunnittelemaan toimintaansa pitkäjänteisesti ja huolehtimaan varainhoidostaan huolellisesti.

Mikäli yksittäisen Konserniyhtiön kohdan 6.2 mukainen rahoitusvelvollisuus on useammalla kuin yhdellä Osakkaalla, tällainen Konserniyhtiö ei anna tai vastaanota konserniavustusta, ellei Osakkaiden kesken erikseen toisin sovita.

Osakkaat sitoutuvat kuitenkin siihen, että mikäli Yhtiön tai Konserniyhtiön juoksevan toiminnan seurauksena syntyisi **Liitteessä 6.2.1** tarkoitettu Tappio johonkin yhtiön toiminnan osa-alueeseen liittyen, tulevat Osakkaat tekemään Tappion kattamiseksi oman pääoman ehtoisen sijoituksen Yhtiöön, elleivät Osakkaiden kesken yksimielisesti ja tapauskohtaisesti toisin sovita. Yhtiö tekee tarvittaessa vastaavan sijoituksen mahdollisesti Tappiota tehneeseen Konserniyhtiöön. Tappion määrä lasketaan **Liitteessä 6.2.1** kuvatulla laskentakaavalla, joka perustuu tilin-tarkastettuun tilinpäätökseen.

Tappio katetaan osakesarjakohtaisesti siten, että Tappio kohdistetaan tietylle osakesarjalle sen mukaan, missä Yhtiön tai Konserniyhtiön toiminnassa Tappio on syntynyt. Osakkaat vastaavat Tappion kattamiseksi tehtävästä oman pääoman ehtoisesesta sijoituksesta kyseisen osakesarjan omistussuhteiden suhteessa. Yhtiön Tappio, jota ei voida kohdistaa tietylle osakesarjalle, kohdistetaan kaikille Yhtiön osakesarjoille omistussuhteiden suhteessa.

Tappio katetaan siten, että Osakkaat, jotka omistavat osakesarjaa, jolle Tappio on kohdistettu, merkitsevät osakkeita kyseisestä osakesarjasta tämän osakesarjan omistussuhteidensa mukaisessa suhteessa Yhtiön päättämässä maksullisessa suunnatussa osakeannissa. Mikäli kyse on Tappiota tehneestä Konserniyhtiöstä, Yhtiö tekee osakemerkinnän maksun jälkeen samansuuruisen oman pääoman ehtoisen sijoituksen kyseistä osakesarjaa vastaavaan Konserniyhtiöön.

Yhtiön hallitus ilmoittaa Osakkaille mahdollisesti tarvittavan pääomituksen määrän ja osakesarjalle kohdistetun Tappion määrän tilikauden päättymisen jälkeen samassa yhteydessä, kun se kutsuu Yhtiön yhtiökokouksen vahvistamaan Yhtiön tilinpäätöksen. Mikäli tilinpäätöksen sisältö tai osakesarjalle kohdistetun Tappion määrä ei muutu Yhtiön tilinpäätöksen vahvistamisen seurauksena, voi sama yhtiökokous päättää suunnatusta maksullisesta osakeannista Tappion kattamisen toteuttamiseksi tämän kohdan mukaisesti.

Osakas sitoutuu merkitsemään ja maksamaan Tappion kattamiseksi Osakkaalle suunnatut uudet osakkeet [neljän (4)] kuukauden kuluessa yhtiökokouksen osakeantipäätöksestä.

Selvyyden vuoksi todetaan, että osakesarjakohtaisesti tehty pääomasijoitus voidaan palauttaa yhtiöjärjestyksen mukaisesti ainoastaan sijoituksen tehneelle Osakkaalle.

Muiden tytäryhtiöiden kuin Konserniyhtiöiden juoksevan toiminnan rahoitukseen ei sovelleta tämän kohdan 6.2.1 periaatteita. Niiden osalta rahoituksesta sovitaan tapauskohtaisesti.

6.2.2. Investointien rahoitus

Yhtiön ja Konserniyhtiöiden mahdolliset investoinnit rahoitetaan ensisijaisesti lainarahoituksella ja toissijaisesti Osakkaiden Yhtiön kautta tekemillä pääomasijoituksilla. Investointeja koskevat päätökset tehdään tämän Osakassopimuksen kohdassa 7 määriteltyjen periaatteiden mukaan.

Lainarahoitus pyritään järjestämään rahoituslaitoksista normaalein ehdoin Yhtiön tai Konserniyhtiön omin vakuuksin. Osakkaat voivat Yhtiön esityksestä myös myöntää lainarahoitusta tai antaa omavelkaisia takauksia erillisten päätösten mukaisesti.

Investoinnit rahoitetaan osakesarjakohtaisesti siten, että investoinnin rahoitus kohdistetaan tietyille osakesarjalle sen mukaan, missä Yhtiön tai Konserniyhtiön toiminnassa investoinnin rahoitusta edellytetään. Jos investointi rahoitetaan lainarahoituksen sijaan oman pääoman ehtoisesti, Osakkaat vastaavat investoinnin rahoittamiseksi tehtävästä oman pääoman ehtoisesta sijoituksesta kyseisen osakesarjan omistusosuusien suhteessa.

Investointien oman pääoman ehtoinen rahoitus toteutetaan siten, että Osakkaat, jotka omistavat osakesarjaa, jolle investointi on allokoitu, merkitsevät osakkeita kyseisestä osakesarjasta tämän osakesarjan omistusosuusien mukaisessa suhteessa Yhtiön päättämässä maksullisessa suunnatussa osakeannissa. Mikäli investoinnin rahoitus kohdistetaan Konserniyhtiölle, Yhtiö tekee osakemerkinnän maksun tai SVOP-sijoituksen jälkeen samansuuruisen oman pääoman ehtoisen sijoituksen kyseistä osakesarjaa vastaavaan Konserniyhtiöön.

Yhtiön yhtiökokous voi valtuuttaa Yhtiön hallituksen tekemään päätöksen suunnatussa maksullisesta osakeannista investointien rahoittamisen toteuttamiseksi. Yhtiön hallitus voi myös kutsua yhtiökokouksen koolle osakeantipäätöksen tekemiseksi. Osakkeiden merkinnästä ja merkintähinnan maksamisesta määrätään investointikohtaisesti osakeantipäätöksessä.

Selvyyden vuoksi todetaan, että osakesarjakohtaisesti tehty pääomasijoitus voidaan palauttaa yhtiöjärjestyksen mukaisesti ainoastaan sijoituksen tehneelle Osakkaalle.

Siltä osin kuin Konserniyhtiöllä on omia tytäryhtiöitä tai Yhtiöllä on muita tytäryhtiöitä kuin Konserniyhtiöt (esimerkiksi kiinteistöosakeyhtiöitä), jotka tarvitsevat lisärahoitusta investointeja varten, noudatetaan näiden tytäryhtiöiden rahoitusvelvollisuuden osalta soveltuvin osin edellä tässä kohdassa 6.2.2 kuvattuja periaatteita. Pääomasijoitukset kulkevat Yhtiön ja Konserniyhtiön kautta kyseiselle tytäryhtiölle.

6.2.3. CP-osakesarjan rahoitus

Edellä kohdissa 6.2.1 ja 6.2.2 todetusta poiketen pikaraitiotiekaluston ja -varikkojen Tappioita ja investointeja koskeva rahoitusvelvollisuus jakautuu CP-osakesarjan sisäisesti seuraavasti:

a) Tappiot

CP-sarjan osakkeita omistavat kaupungit kattavat CP-osakesarjalle kohdistetun Tappion Linjakilometrien suhteessa.

b) Investoinnit

CP-osakesarjan kesken erotetaan kunkin Osakkaana olevan kaupungin alueelle sijoitettavaan pikaraitiotiekalustoon ja -varikoihin kohdistuvat investoinnit. Kaluston ja varikoiden osalta rahoitusvastuu määräytyy sen perusteella, minkä Osakkaan alueella harjoitettavaan liikennöintiin investointi kohdistuu.

Osakkaana oleva kaupunki rahoittaa ja takaa alueellensa sijoittuvan pikaraitiotiekaluston ja -varikon investointikustannukset edellä kohdassa 6 kuvattujen periaatteiden mukaisesti. Hankkeiden rahoituksesta voidaan sopia tarkemmin Yhtiön ja Osakkaana olevan kaupungin välille tehtävässä erillisessä sopimuksessa.

Siltä osin kuin kyse on CP-sarjaan kohdistuvista Järjestelmätason Investoinneista, joiden vaikutukset eivät kohdistu pelkästään yhden kaupungin alueelle, CP-sarjan osakkeita omistavat Osakkaat vastaavat rahoituksesta yhdessä Linjakilometrien suhteessa.

c) Rahoitusvastuun toteuttaminen

CP-sarjan Järjestelmätason Investoinneissa Linjakilometrien suhde lasketaan viimeisimmässä vahvistetussa suunnitelmassa esitetyn arvion mukaisena. Investointihankkeissa viimeisin vahvistettu suunnitelma tyypillisesti tarkoittaa hankesuunnitelmaa. Osakkaat voivat kuitenkin myös sopia toisin, ja tavoitteena onkin soveltaa CP-sarjan Järjestelmätason Investointien rahoitusvastuussa mallia, joka mahdollisimman hyvin toteuttaa ns. hyötyjä maksaa -periaatetta.

Tappion tai investointien rahoituksen toteuttamiseksi, CP-sarjan osakkeita omistavat Osakkaat merkitsevät Osakkaan rahoitusvastuuta vastaavan määrän Yhtiön CP-sarjan osakkeita suunnatussa maksullisessa osakeannissa, ja Yhtiö tekee tarvittaessa sijoitusta vastaavan oman pääoman ehtoisen sijoituksen vastaavaan Konserniyhtiöön; ja

Juoksevan toiminnan ja investointien rahoitukseen sovelletaan muilta osin kohtien 6.2.1 ja 6.2.2 määräyksiä.

Selvyyden vuoksi todetaan, että pääsääntöisesti kalusto hankitaan ja varikko rakennetaan Yhtiöön tai pikaraitiotiekalustoa ja -varikoita omistavaan ja hallinnoivaan Konserniyhtiöön lainarahoituksella, jonka CP-sarjan osakkeita omistavat Osakkaat tarvittaessa takaavat. Takausvastuu sovitaan velka kerrallaan Linjakilometrien suhteessa ja se vähenee sitä mukaa kun velkaa maksetaan pois.

7. HALLINTO

7.1. Osakkaiden nimenomaista suostumusta edellyttävät päätökset

Sen lisäksi, mitä jäljempänä tässä kohdassa 7 on todettu Osakkaan suostumuksesta erilaisissa päätöksentekotilanteissa, tulee Yhtiön tai mahdollisen Konserniyhtiön yhtiökokouksen tai hallituksen ennen lopullista sitovaa päätöksentekoa hakea Osakkaana olevan kaupungin etukäteinen suostumus aina, kun kyse on sellaisista Yhtiön tai Konserniyhtiön investoinneista, joiden takausvastuu tai rahoitusvelvollisuus on kohdan 6.2 mukaisesti kyseisellä Osakkaalla.

7.2. Yhtiökokous

Yhtiökokous tekee päätökset yhtiöjärjestyksen ja osakeyhtiölain mukaisesti.

Lisäksi seuraavista asioista on päätettävä aina yhtiökokouksessa ja päätös on tehtävä yksimielisesti:

- 1) yhtiöjärjestyksen muuttaminen;
- 2) Konserniohjeen hyväksyminen ja muuttaminen;

- 3) Yhtiön toiminta-ajatuksen, liiketoimintasuunnitelman tai toiminnan olennainen muuttaminen;
- 4) Yhtiön olennaisen liiketoiminnan myyminen tai lopettaminen;
- 5) omistuspohjan laajentaminen, OYL 9 luvun mukaiset osakeannit ja OYL 10 luvun mukaisten erityisten oikeuksien antaminen ja Yhtiön hallituksen valtuuttaminen tekemään vastaavat päätökset;
- 6) Yhtiön CP-sarjan osakkeisiin kohdistuvat pikaraitoteiden toiminnan kannalta erittäin merkittävät järjestelmätason investointien investointiperiaatteet ja investointiraamit;
- 7) sellaisten vähäistä merkittävimpien sopimusten solmiminen tai sijoitusten tekeminen, jotka eivät kuulu Yhtiön tai Konserniyhtiön tavanomaiseen liiketoimintaan;
- 8) Yhtiön omien osakkeiden hankkiminen tai lunastaminen OYL 15 luvun mukaisesti ja Yhtiön hallituksen valtuuttaminen tekemään vastaavat päätökset;
- 9) Yhtiön tai sen tytäryhtiön osakkeiden luovutus Yhtiön ulkopuoliselle taholle;
- 10) Yhtiön sulautuminen tai jakautuminen; ja
- 11) Yhtiön asettaminen selvitystilaan, hakeminen konkurssiin tai saneerausmenettelyyn hakeutuminen.

7.3. Konserniohjaus ja Osakkaiden kokous

Yhtiö ja Konserniyhtiöt noudattavat Helsingin kaupungin konserniohjetta ottaen huomioon pakottavat osakeyhtiölain säännökset mm. osakkeenomistajien yhdenvertaiseen kohteluun liittyen.

Yhtiön ja Konserniyhtiöiden toiminnan ja päätöksenteon ohjaamista varten laaditaan lisäksi erillinen Konserniohje. Yhtiön hallitus laatii viimeistään vuonna 2022 järjestettävään varsinaiseen yhtiökokoukseen mennessä esityksen Konserniohjeesta. Konserniohjeen hyväksymisestä päätetään yhtiökokouksessa ja hyväksytty Konserniohje otetaan tämän Osakassopimuksen **liitteeksi 7.3**. Konserniohjetta voidaan muuttaa vain Yhtiökokouksen päätöksellä kohdan 7.2 mukaisesti.

Yhtiö pyrkii ottamaan toiminnassaan huomioon Osakkaiden kaupunkistrategiassaan Yhtiötä ja sen toimintaa koskevat osat sekä Yhtiölle talousarvioissa tai muuten mahdollisesti asetetut tavoitteet, Osakkaiden yksittäistapauksessa määrittelemän kaupunkikonsernin kokonaisedun sekä yleisen edun.

Osakkaat järjestävät vähintään [kolme (3)] kertaa vuodessa osakkaiden kokouksen, jonka tarkoituksena on antaa Yhtiölle ja Konserniyhtiöille omistajaohjaukseen liittyviä ohjeita ja suosituksia.

Yhtiön hallitus toimii Osakkaiden kokouksen koollekutsujana ja tekee esityksen kokouksen asialistaksi. Osakkailla on oikeus esittää asioita käsiteltäväksi osakkaiden kokouksessa.

Osakkaiden kokouksella on oikeus tehdä ehdotuksia ja aloitteita Yhtiön hallitukselle. Jos päätösvalta asiassa kuuluu yhtiökokoukselle, hallitus saattaa osakaskokouksen esitykset yhtiökokouksen päätettäväksi.

Osakkaiden kokouksen tarkoituksena on käsitellä ja valmistella Osakkaiden yhteinen näkemys yhtiön toiminnan kannalta merkittävistä asioista ennen asian siirtämistä päätöksenteossa eteenpäin Yhtiön hallituksessa tai yhtiökokouksessa. Osakkaiden kokous voi tässä ominaisuudessaan käsitellä esimerkiksi seuraavia asioita:

- yhtiöjärjestyksen ja tämän Osakassopimuksen muutokset (ml. uuden osakkaan liittyminen);
- Konserniohjeen muuttaminen;
- yhtiökokouksen päätöstä ja/tai yksimielistä päätöstä edellyttävät asiat;
- Yhtiön strategia, vuosisuunnitelmat sekä talous- ja muut tilannekatsaukset;
- palveluista perittäviä hintoja ja hinnoittelumalleja koskevat olennaiset asiat;
- muutokset Yhtiön palveluissa;
- hintojen muodostumisen perusteena olevaa kustannusrakennetta, kustannusten jakoa ja kustannusten kehittymistä koskevat olennaiset asiat; sekä
- muut yhtiökokouksessa käsiteltävät asiat, jotka edellyttävät Osakkaiden yhteistä valmistelua ja linjauksia sekä Osakkaiden kulloinkin käsiteltäväksi nostamat asiat.

Mahdollisessa ristiriitatilanteessa Osakkaiden tai Osakkaiden kokouksen antamat nimenomaiset ohjeet ovat soveltamisjärjestyksessä ensisijaisia, Helsingin kaupungin konserniohje toissijainen ja Konserniohje viimesijainen.

Konserniohjeen, Osakkaiden kokouksen antamien ohjeiden tai suositusten tai muun konserniohjauksen vastaista toimintaa tai noudattamatta jättämistä ei pidetä minkään Osapuolen osalta tämän Osakassopimuksen rikkomisena, mikäli Yhtiön tai Konserniyhtiön etu, osakkeenomistajien yhdenvertaisuus, velkojien suojaaminen tai OYL:n pakottava säännös edellyttää tällaista toimintaa tai noudattamatta jättämistä.

7.4. Hallitus

Yhtiökokous valitsee Yhtiön hallituksen jäsenet seuraavasti:

- 1) Hallitukseen valitaan vähintään kuusi (6) ja enintään kahdeksan (8) varsinaista jäsentä.
- 2) Mikäli Osakkaita on enintään kaksi (2), on Perustajaosakkaalla oikeus nimittää Yhtiön hallitukseen kolme (3) jäsentä ja toisella Osakkaalla yksi (1).
- 3) Mikäli Osakkaita on kolme (3) tai enemmän, on
 - a. Perustajaosakkaalla oikeus nimittää Yhtiön hallitukseen kolme (3) jäsentä,
 - b. muilla Osakkailla, jotka omistavat Yhtiön osakekannasta 40 % tai enemmän, kullakin oikeus nimittää Yhtiön hallitukseen kaksi (2) jäsentä; ja
 - c. muilla Osakkailla, jotka omistavat Yhtiön osakekannasta vähemmän kuin 40 %, kullakin oikeus nimittää Yhtiön hallitukseen yksi (1) jäsen.

Mikäli tämä johtaisi hallituksen jäsenten enimmäismäärän ylittymiseen (ottaen huomioon kohdassa 4) mainitut asiantuntijajäsenet), on kaikilla alle 40 % Yhtiön osakkeista omistavilla Osakkailla oikeus yhdessä nimittää Yhtiön hallitukseen vähintään yksi (1) ja enintään hallituksen jäsenten enimmäismäärän täyttävä määrä jäseniä siten, että Hankintalain 15 §:n

mukainen määräysvaltaedellytys täyttyy. Mikäli yhdessä nimettävistä jäsenistä ei päästä yksimielisyyteen, nimittävät alle 40 % omistavat Osakkaat hallituksen jäseniä yhden (1) kunkin osakeomistuksen määrän järjestyksessä, kunnes hallituksen jäsenmäärä on täynnä (ottaen huomioon kohdassa 4) mainitut asiantuntijajäsenet). Tällä tavoin valitut jäsenet edustavat kaikkia niitä Osakkaita, joilla ei ole omaa edustusta Yhtiön hallituksessa.

- 4) Lisäksi kaikki Osakkaat nimittävät yhteistyössä hallitukseen kaksi (2) Osakkaiden organisaatioiden ulkopuolista jäsentä. Mikäli yksimielisyyteen ei päästä, Perustajaosakas nimittää molemmat ulkopuoliset jäsenet.
- 5) Yhtiön hallituksen puheenjohtajaksi valitaan Perustajaosakkaan tehtävään esittämä hallituksen jäsen.

Hallituksen jäsenten kokouspalkkiot vahvistetaan yhtiökokouksessa Helsingin kaupunkikonsernissa noudatettavien palkkioperusteiden mukaisesti, ellei Osakkaiden kesken erikseen muuta sovita.

Hallitus noudattaa päätöksenteossaan Konserniohjetta ottaen kuitenkin huomioon OYL:n ja Helsingin kaupungin konserniohjeen hallituksen toiminnalle ja päätöksenteolle asettamat edellytykset ja rajoitukset. Tässä Osakassopimuksessa ja Konserniohjeessa kuvatuksi hallituksen tulee tietyissä asioissa pyytää yhden tai useamman Osakkaan etukäteistä suostumusta ennen kuin hallitus voi tehdä asiaa koskevan päätöksen.

Hallituksen päätökset tehdään enemmistöperiaatteella.

Seuraavat Yhtiön kannalta merkittävät päätökset edellyttävät kuitenkin hallituksen yksimielistä päätöstä:

- 1) konsernistrategian vahvistaminen ja muuttaminen;
- 2) liiketoimintasuunnitelman muutoksen esittäminen yhtiökokoukselle;
- 3) Yhtiön huomattavat sopimukset ja investoinnit, jotka eivät kuitenkaan edellytä Osakkaan tai Osakkaiden hyväksyntää;
- 4) Konserniyhtiöiden huomattavat sopimukset, investoinnit ja laina-, leasing-, vakuus- ja muut rahoitusjärjestelyt, jotka tämän Osakassopimuksen ja/tai Konserniohjeen mukaan edellyttävät Yhtiön suostumusta;
- 5) sopimukset Osakkaiden ja näiden lähipiiriin kuuluvien tahojen kanssa;
- 6) merkittävät kustannustehokkuuteen ja laatuun liittyvät kysymykset;
- 7) merkittävät omaa tuotantoa ja ostopalveluita koskevat kysymykset sekä kumppanuuksia koskevat päätökset; ja
- 8) toimitusjohtajan valinta ja erottaminen.

Mikäli yhtiön hallitus ei [kahdessa] peräkkäisessä kokouksessa pääse yksimielisyyteen edellä kuvatuista yksimielisyyttä edellyttävistä päätöksistä, on hallituksen kutsuttava Osakkaiden kokous koolle, joka voi antaa hallitukselle ohjeen päätöksen tekemiseksi. Mikäli hallitus ei tämän jälkeen seuraavassa kokouksessa pääse yksimielisyyteen, on hallituksen kutsuttava yhtiökokous koolle päättämään asiasta. Selvyden vuoksi todetaan, että mikäli asia ei edellytä yksimielistä päätöstä yhtiökokouksessa, yhtiökokous tekee päätöksen yksinkertaisella enemmistöllä.

Hallitus voi tehdä päätöksiä myös kokoontumatta etäyhteyden välityksellä, puhelimitse tai sähköpostilla, mikäli kaikilla hallituksen jäsenillä on aito mahdollisuus osallistua päätöksentekoon ja kaikki hallituksen jäsenet hyväksyvät jälkikäteen allekirjoituksillaan tehdyn päätöksen.

7.5. Toimitusjohtaja

Yhtiön toimitusjohtaja toimii tehtävässään erillisen toimitusjohtajasopimuksen mukaisesti, mikä sisältää tarkempia määräyksiä hallituksen ja toimitusjohtajan välisestä työnjaosta ja toimitusjohtajan oikeuksista ja velvollisuuksista. Toimitusjohtajuuden päättymiseen liittyvistä ehdoista sovitetaan toimitusjohtajasopimuksessa.

Toimitusjohtajan on annettava hallitukselle ja hallituksen yksittäisille jäsenille omasta aloitteestaan tieto kaikista Yhtiön ja sen toiminnan kannalta tärkeistä seikoista.

7.6. Konserniyhtiöiden hallitukset

Mahdollisten Konserniyhtiöiden hallitukset valitaan Yhtiön toimesta yhtiökokouksissa tai osakkeenomistajan päätöksellä.

Konserniyhtiöiden hallitukseen valitaan ensisijaisesti Yhtiön tai muiden Konserniyhtiöiden toimivaan johtoon kuuluvia henkilöitä tai Osakkaiden palveluksessa olevia viranhaltijoita. Kunkin Konserniyhtiön hallitukseen valitaan vähintään kolme (3) ja [enintään (4)] varsinaista jäsentä seuraavasti:

- 1) Kullakin kyseisen Konserniyhtiön rahoittamiseen kohdassa 6.2 tarkoitetulla tavalla velvoittavaa osakesarjaa omistavalla Osakkaalla on oikeus niin halutessaan nimittää yksi (1) varsinainen jäsen. Mikäli kaikki osakesarjan osakkeet ovat yhdellä Osakkaalla, on tällä oikeus nimittää kaksi (2) varsinaista jäsentä.
- 2) Yhtiön toimitusjohtaja valitaan hallituksen jäseneksi ja hallituksen puheenjohtajaksi.

Konserniyhtiön hallituksen jäsenen nimittänyt Osakas voi vaatia nimittämänsä hallituksen jäsenen erottamista ja Yhtiö tekee Osakkaan vaatimuksesta tätä koskevan päätöksen. Konserniyhtiön hallituksen puheenjohtajan erottamisesta Yhtiön hallituksen on päätettävä yksimielisesti ennen kuin Yhtiö voi osakkeenomistajana tehdä Konserniyhtiössä tätä koskevan päätöksen. Selvyyden vuoksi todetaan, että Konserniyhtiön hallituksen puheenjohtajan erottaminen Konserniyhtiön hallituksesta ei tarkoita henkilön erottamista Yhtiön toimitusjohtajan tehtävistä, ellei Yhtiön hallitus niin päättä.

Konserniyhtiöiden hallitusten päätöksentekoa ohjaa Konserniohje. Konserniohjeessa on määritelty Konserniyhtiöiden hallituksissa päätettävät asiat seuraaviin kategorioihin:

- 1) Esitettävä Yhtiön hallitukselle, jonka on pyydettävä lisäksi kaikkien Osakkaiden suostumus;
- 2) Esitettävä Yhtiön hallitukselle, jonka on pyydettävä tietyn Osakkaan suostumus;
- 3) Esitettävä Yhtiön hallitukselle;
- 4) Muut asiat, joiden osalta Konserniyhtiöt käyttävät itsenäistä valtaa.

Selvyyden vuoksi todetaan, että Konserniohjeesta huolimatta kunkin Konserniyhtiön hallituksella on itsenäinen OYL:n mukainen toimivalta ja vastuu.

7.7. Yleisvelvoite

Osakkaat sitoutuvat itse, asiamiehensä tai edustajansa välityksellä äänestämään ja toimimaan yhtiökokouksessa, hallituksessa ja kaikissa muissa yhteyksissä tavalla, jota tämän Osakassopimuksen noudattaminen edellyttää.

8. VAROJENJAKO

Yhtiön mahdollinen tulos käytetään ensisijaisesti Yhtiön ja Konserniyhtiöiden toiminnan kehittämiseen. Yhtiön ei ole tarkoitus jakaa osinkoa, mutta se voi tarvittaessa päättää jakaa varoja muilla OYL:n tarkoittamilla tavoilla, esimerkiksi Yhtiön omien osakkeiden hankkimisen yhteydessä.

Mikäli yhtiökokous päättää jakaa varoja, jotka kohdistuvat määrättyyn osakesarjaan, muiden osakesarjojen osakkeilla ei ole oikeutta sanottuun varojenjako.

9. YHTIÖN OSAKKEEN LUOVUTTAMISTA KOSKEVAT RAJOITUKSET

9.1. Osakkeiden luovutustilanteet ja yhtiöjärjestyksen luovutusrajoitukset

Yhtiön yhtiöjärjestyksessä on lunastuslauseke ja suostumuslauseke, joiden tarkoitus on turvata Osapuolia tämän Osakassopimuksen vastaisilta Yhtiön osakkeiden luovutuksilta.

Osakas sitoutuu olemaan myymättä, panttaamatta, siirtämättä tai muutoin luovuttamatta omistamiaan Yhtiön osakkeita suoraan tai välillisesti ilman muiden Osakkaiden etukäteistä kirjallista suostumusta, ellei luovutus tämän Osakassopimuksen mukaan ole nimenomaisesti sallittu.

Osapuolet sitoutuvat siihen, että luovutettaessa osakkeita tämän Osakassopimuksen määräysten mukaisesti yhtiöjärjestyksen lunastuslausekkeeseen ei vedota ja Yhtiön hallitus antaa suostumuksensa Osakkeiden luovutukseen.

Yhtiön Osakkeiden luovutustilanteissa tulee ottaa huomioon Osapuolten tarkoitus siitä, että Yhtiöllä on mahdollisuus jatkossakin toimia Osakkaiden Hankintalaissa tarkoitettuna sidosyksikkönä. Uusiksi osakkaiksi ei voida hyväksyä toimijoita, jotka vaarantavat Yhtiön toimimisen Osakkaidensa edellä mainittuna sidosyksikkönä. Niin ikään tulee ottaa huomioon, että Yhtiön toiminta liittyy Horisontaaliseen yhteistyöhön ja kokonaisuuteen, jolla yhteistyön osapuolet toteuttavat niiden vastuulla olevat yleisen edun mukaiset palvelut.

9.2. Osakkaan irtautuminen

Mikäli Vantaan ratikka ei toteudu, tai Vantaa päättää olla erityisestä perustellusta syystä siirtämättä mitään Vantaan ratikan toteutukseen liittyviä suunnitelmia, muita oikeuksia, velvollisuuksia, varoja tai velkoja raideliikennekonserniin ja Vantaa päättää olla hankkimatta Vantaan ratikan kalustohankintoja kaupunkiliikennekonsernin kautta esimerkiksi tilanteessa, jossa edellä kohdassa 4.5 tarkoitettujen Verohallinnon ennakkoratkaisujen perusteella edellä kuvatuista toimenpiteistä aiheutuisi merkittäviä verokustannuksia, Vantaan ja HSL:n välillä ei saavuteta yhteisymmärrystä Vantaan ratikkaan liittyvien kustannusten jakautumisesta, tai Vantaan ratikan rahoituksesta ei päästä sopimukseen Yhtiön ja Vantaan kaupungin välillä, Vantaan kaupungilla on oikeus irtautua Yhtiön omistuksesta.

Vantaalla on tämän kohdan mukainen irtautumisoikeus Yhtiöstä myös silloin, jos Yhtiö ei käynnistä kohdan 4.4 mukaista konsernirakenteen muodostamista viimeistään kolmen (3) kuukauden kuluessa siitä, kun Verohallinto on antanut konsernirakenteen muodostamiseksi tarvittavat Vantaan ratikkaa koskevat ja Vantaan liittymisen mahdollistavat ennakkoratkaisut ja nämä ennakkoratkaisut ovat tulleet lainvoimaisiksi ja Vantaan kaupunki on pyytänyt Yhtiöltä konsernirakenteen muodostamisen käynnistämistä.

Tällöin Yhtiö hankkii Vantaan kaupungin omistamat Yhtiön osakkeet niiden alkuperäisellä merkintähinnalla. Perustajaosakas sitoutuu edustajiensa välityksellä äänestämään ja toimimaan yhtiökokouksessa ja hallituksessa siten, että Yhtiön omien osakkeiden hankkiminen Vantaan kaupungilta voidaan toteuttaa.

Muissa tilanteissa Osapuolet voivat erikseen neuvotella muiden kuin Perustajaosakkaan irtautumisesta Yhtiön toiminnasta siten, että Osakkaan toimintaan liittyvät varat ja velat siirtyvät Osakkaan omistukseen ja Osakas luopuu omistamistaan Yhtiön osakkeista tapauskohtaisesti tarkoituksenmukaisella tavalla ottaen erityisesti huomioon varojen ja velkojen siirtoon ja osakkeiden luovutukseen liittyvät verokustannukset.

10. OSAKKAIDEN VASTUUT

10.1. Siemens-oikeudenkäynti

Kaikki HKL:n ja Länsimetro Oy:n sekä Siemens Osakeyhtiön ja Siemens SAS:n välisestä riita-asiasta mahdollisesti aiheutuvat oikeudet, velvollisuudet ja vastuut, mukaan lukien mahdolliset vahingonkorvausoikeudet, säilyvät Perustajaosakkaalla, eivätkä nämä oikeudet tai velvollisuudet siirry miltään osin Yhtiölle, sen tytäryhtiöille tai muille Osakkaille. Yhtiö sitoutuu kuitenkin osaltaan myötävaikuttamaan kyseisen riita-asian käsittelyyn esimerkiksi antamalla pyydettyessä tarvittavia tietoja.

10.2. Yhtiöittämisjärjestelyn mahdolliset verokustannukset

Perustajaosakas siirtää HKL:n toiminnan (pois lukien metroliiketoiminta) Yhtiölle 1.1.2022 alkaen. Yhtiöittämisen toteuttamisen veroneutraalisuus on varmistettu Verohallinnolta haetuilla ennakkoratkaisuilla. Perustajaosakas vastaa kuitenkin yksin mahdollisista veroseuraamuksista, joita sille, Yhtiölle tai sen tytäryhtiöille aiheutuu HKL:n toiminnan (mukaan lukien myöhemmin siirrettävä metroliiketoiminta) siirtämisestä kaupunkiliikennekonserniin.

10.3. Vastuu Yhtiölle siirretystä liiketoiminnasta

Yhtiölle siirtyy Osakkailta liiketoimintasiirrolla ja myöhemmin erikseen sovittavilla tavoilla seudulliseen raideliikenteeseen liittyviä liiketoimintakokonaisuuksia, varoja ja vastuita. Yhtiön oikeudet, velvollisuudet ja vastuut Yhtiölle siirtyviin varoihin ja velkoihin liittyen sovitaan kyseisiä siirtoja koskevissa apporttiomaisuuden luovutussopimuksissa tai muissa luovutussopimuksissa siirtävän Osakkaan ja Yhtiön välillä. Lisäksi tällaisten siirtojen mahdollisista vaikutuksista Yhtiölle liikennöinnistä maksettaviin korvauksiin neuvotellaan HSL:n kanssa ennen luovutussopimusten allekirjoittamista.

Osakkaat kuitenkin sopivat, että kukin Osakas sitoutuu korvaamaan Yhtiölle aiheutuneen vahingon, joka aiheutuu ennen liiketoimintakokonaisuuden tai varojen ja velkojen siirtoa tapahtu-

neesta siirrettävään omaisuuteen liittyvästä sopimusrikkomuksesta tai muusta ennen liiketoimintakokonaisuuden tai varojen ja velkojen siirtoa tapahtuneesta siirrettävään omaisuuteen liittyvästä Yhtiön vahingonkorvausvelvollisuuden aiheuttavasta tapahtumasta.

11. TIEDONSAANTIOIKEUS

Yhtiö ja Konserniyhtiöt toimivat mahdollisimman avoimesti ja läpinäkyvästi Osakkaina olevia kaupunkeja, HSL:ää ja muita Yhtiön ja Konserniyhtiöiden sidosryhmiä kohtaan.

Helsingin kaupungin pormestarilla, apulaispormestarilla ja kansliapäälliköllä sekä Vantaan kaupungin kaupunginjohtajalla sekä henkilöstö- ja konsernihoitajalla on oikeus saada kaikki tarvitsemansa Yhtiötä ja sen toimintaa koskevat tiedot. Tietojensaantioikeutta laajennetaan mahdollisten muiden Osakkaiden viranhaltijoille tarpeen mukaan.

Helsingin ja Vantaan kaupunkien luottamushenkilöillä on oikeus saada yhtiöltä tietoja ja nähtävään asiakirjoja, joita he toimessaan pitävät tarpeellisina. Tietojensaantioikeus ei kuitenkaan koske sellaisia tietoja ja asiakirjoja, jotka viranomaisen asiakirjoina olisivat lain mukaan salassa pidettäviä.

Osakkailla on rajoittamaton oikeus tutustua Yhtiön kirjanpitoon, sopimuksiin ja muuhun Yhtiön hallussa olevaan, Yhtiötä koskevaan materiaaliin, ja Osakkaiden edustajilla ja asiantuntijoilla on oikeus saada Yhtiön tilintarkastajilta kaikki näiden laatimat muistiot sekä muu haluamansa, Yhtiötä koskeva tieto.

Horisontaaliseen yhteistyöhön sekä HSL:n mahdollisiin kilpailutuksiin liittyvästä HSL:n ja Yhtiön välisestä tietojenvaihdosta ja tiedonsaantioikeudesta sovitaan erikseen Horisontaalista yhteistyötä koskevissa sopimuksissa. Lisäksi Yhtiö tukee HSL:ää sille säädettyjen tehtävien hoitamisessa tarjoamalla läpinäkyvästi tietoa ja asiantuntemusta.

12. IMMATERIAALIOIKEUDET

Yhtiön ja sen tytäryhtiöiden toiminnan yhteydessä syntyneet tai myöhemmin syntyvät (ja myös valmisteluvaiheessa olevat) immateriaalioikeudet sekä tekninen osaaminen ja tietämys (tietotaito) ja kaikki Yhtiön tai sen tytäryhtiöiden toiminnassa tai niiden toimintaan liittyen syntynyt materiaali ja niihin liittyvät oikeudet, siltä osin kuin immateriaalioikeudet ovat syntyneet Osakkaan toiminnan tuloksena, siirretään Yhtiölle, ja Yhtiöllä on täydet oikeudet näiden immateriaalioikeuksien kaupalliseen hyödyntämiseen ja edelleen luovutukseen.

Kaikki immateriaalioikeudet pyritään suojaamaan parhaalla mahdollisella tavalla kohtuullisin kustannuksin. Tämä kohta ei rajaa työntekijöiden lainmukaista oikeutta korvaukseen työsuhtekeksinnöistä.

13. SOPIMUSRIKKOMUKSET

Osapuolet toteavat, että tässä Osakassopimuksessa sovitut ehdot ovat olennaisia ja tärkeitä Yhtiön liiketoiminnan menestyksen turvaamiseksi, ja näiden ehtojen rikkominen aiheuttaisi Yhtiölle ja Osakkailla olennaista taloudellista menetystä.

Tämän Osakassopimuksen olennaisella sopimusrikkomuksella tarkoitetaan sellaista sopimusrikkomusta, jota ei ole korjattu kolmenkymmenen (30) vuorokauden kuluessa toisen Osapuolen tekemästä kirjallisesta ja vaatimuksen perusteet sisältävästä varoituksesta rikkojalle.

Osapuolen, joka olennaisesti rikkoo tätä Sopimusta, on suoritettava toiselle Osapuolelle sopimussakkona [500.000] euroa. Mikäli sopimusrikkomuksella aiheutettu välitön vahinko Osapuolelle on toteennäytettyä tälle Osapuolelle maksettua sopimussakkoa suurempi, on rikkonut Osapuoli lisäksi velvollinen korvaamaan vahinkoa kärsineelle Osapuolelle määrän, joka vastaa aiheutettua vahinkoa sopimussakon ylittävältä osuudelta.

14. MUUT EHDOT

14.1. Voimassaolo

Tämä Osakassopimus tulee voimaan, kun kukin Osapuoli on sen allekirjoittanut ja on voimassa kunkin Osakkaan osalta niin kauan, kun kyseinen Osakas on Yhtiön osakkeenomistaja. Yhtiön osalta tämä Osakassopimus lakkaa olemasta voimassa, kun Osakassopimus on lakannut olemasta voimassa kaikkien Osakkaiden välillä.

Osakassopimuksen vastainen Osakkaiden luovutus ei vapauta luovuttajaa Sopimuksen mukaisista velvoitteista. Osapuolten tarkoituksena tätä Osakassopimusta tehdessä on, että tämä Osakassopimus on voimassa kaikissa tilanteissa siten kuin edellä on kuvattu.

Tämän Osakassopimuksen ehdot, jotka luonteensa vuoksi ovat voimassa senkin jälkeen, kun Osakassopimuksen voimassaolo jonkin Osapuolen suhteen on päättynyt, sitovat Osapuolia vielä sen jälkeen, kun Osapuoli on lakannut olemasta tämän Osakassopimuksen osapuoli. Tällaisia sopimuskohtia ovat muun muassa: kohta 13 (Sopimusrikkomukset), tämä kohta 14.1 (Voimassaolo) ja kohta 15 (Erimielisyydet ja sovellettava laki).

14.2. Muutosten tekeminen

Muutokset tähän Osakassopimukseen on tehtävä kirjallisesti ja kaikkien Osakkaiden yksimielisellä päätöksellä. Suulliset muutokset ovat mitättömiä.

14.3. Tiedoksiannot

Tämän Osakassopimuksen mukaiset ja muut Yhtiöön liittyvät ilmoitukset ja tiedoksiannot voidaan lähettää joko sähköisesti tai postin välityksellä. Ilmoitukset katsotaan asianmukaisesti toimitetuiksi, kun sähköinen viesti on lähetetty tai kun seitsemän päivää on kulunut postitse toimitettavan tiedoksiannon lähettämisestä.

Tähän Osakassopimukseen liittyvät ilmoitukset ja tiedoksiannot on toimitettava seuraavien yhteystietojen mukaisesti:

Helsingin kaupunki

Pohjoisesplanadi 11-13, 00170 Helsinki | PL 1, 00099 Helsingin kaupunki
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Vantaan kaupunki

Asematie 7, 01300 Vantaa
kirjaamo@vantaa.fi

[Kaupunkiliikenne Oy]

[osoite]

[sähköposti]

Osapuolet sitoutuvat ilmoittamaan yhteystietojensa muutoksesta välittömästi muille Osapuolille.

14.4. Osakassopimuksen siirtäminen

Tätä Osakassopimusta tai sen mukaisia oikeuksia tai velvollisuuksia ei saa siirtää ilman kaikkien Osapuolten kirjallista suostumusta.

14.5. Osakassopimuksen osittainen pätemättömyys

Mikäli osa tästä Osakassopimuksesta on tai tulee lainsäädännöllisten muutosten takia, viranomaismääräyksellä tai muista syistä pätemättömäksi, on Osakassopimus muilta osin yhä voimassa. Osapuolet sitoutuvat tällöin neuvottelemaan Osakassopimuksen muuttamisesta siten, että Osapuolten alkuperäinen sopimustahto toteutuu mahdollisimman tarkasti.

14.6. Muut sopimukset ja tulkintajärjestys

Tämä Osakassopimus liitteineen käsittää Osapuolten välisen sopimuksen ja yhteisymmärryksen kokonaisuudessaan niiden asioiden osalta, joista tässä Osakassopimuksessa on sovittu. Aiemmat Osapuolten väliset sopimukset tai muut suulliset tai kirjalliset välipuheet ovat mitättömiä, pois lukien muut mahdolliset tässä Osakassopimuksessa mainitut erilliset sitoumukset.

Tätä Osakassopimusta sovelletaan Osapuolten välillä ennen yhtiöjärjestystä ja osakeyhtiölakia, lukuun ottamatta lain pakottavia määräyksiä.

14.7. Osapuolten kustannukset

Kukin Osapuoli vastaa itse tämän Osakassopimuksen syntymiseen ja toteuttamiseen liittyvistä kustannuksista olivatpa ne mikä laatuaisia tai määräisiä hyvänsä.

15. ERIMIELISYYDET JA SOVELLETTAVA LAKI

Tähän Osakassopimukseen sovelletaan Suomen lakia.

Tästä Osakassopimuksesta mahdollisesti aiheutuvat erimielisyydet ratkaistaan ensisijaisesti Osapuolten välisin neuvotteluin. Mikäli Osapuolet eivät saavuta neuvotteluratkaisua, erimielisyys ratkaistaan Yhtiön kotipaikan käräjäoikeudessa.

16. SOPIMUSKAPPALEET JA ALLEKIRJOITUKSET

Tämä Osakassopimus on laadittu kolmena (3) samasanaisena kappaleena, yksi (1) kullekin Osapuolelle.

ALLEKIRJOITUKSET SEURAAVILLA SIVUILLA

HELSINGIN KAUPUNKI

Helsingissä, __. __. 2021

Nimi:

Asema:

Nimi:

Asema:

VANTAAN KAUPUNKI

Vantaalla, __. __. 2021

Nimi:

Asema:

Nimi:

Asema:

[KAUPUNKILIIKENNE OY]

Helsingissä, __.__.2021

Nimi:

Asema:

Nimi:

Asema: